

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Θέμα: «Νέο θεσμικό πλαίσιο για τις δασικές συνεταιριστικές οργανώσεις»

ΣΗΜΑΣΙΑ

Το βασικό εργαλείο για την διαχείριση και εκμετάλλευση των ελληνικών δασών είναι οι διαχειριστικές μελέτες 10ετούς ή 15ετούς ισχύος. Βάσει των μελετών αυτών και υπό την συνεχή παρακολούθηση των Δασαρχείων, οι δασικοί συνεταιρισμοί υλοποιούν τις δασικές εργασίες και παράγουν τα πρωτογενή δασικά προϊόντα.

Μέσω της εύρυθμης λειτουργίας των συνεταιρισμών μπορεί να διασφαλιστεί:

- η αειφορική διαχείριση των δασών στο διηνεκές
- η ποιότητα των παραγόμενων δασικών προϊόντων.
- πρόσθετο εισόδημα και απασχόληση στους ορεινούς πληθυσμούς.

Το 2010, η συνολική παραγωγή στα δημόσια δάση ανήλθε σε 738.806 κ.μ, ενώ στα μη δημόσια δάση σε 309.156 κ.μ.

Οι δασικοί συνεταιρισμοί είναι συνεταιρισμοί εργασίας ειδικού σκοπού. Οι κύριες εργασίες εκμετάλλευσης των δασών είναι:

- υλοτομίες
- διαμόρφωση των πρωτογενών δασικών προϊόντων (τεχνική ξυλεία, βιομηχανικό ξύλο, καυσόξυλο)
- στην μετατόπιση αυτών των προϊόντων από τα υλοτόμια στις κορμποπλατείες ή δασόδρομους.
- παραγωγή ρητίνης από δάση της χαλεπίου πεύκης (Εύβοιας, Αττικής, Χαλκιδικής και Κορινθίας).
- εκτέλεση αντιδιαβρωτικών έργων, σε περίπτωση μεγάλων πυρκαγιών.
- λειτουργία μικρών μονάδων επεξεργασίας των πρωτογενών προϊόντων (πριστήρια).

Από την απογραφή της υπηρεσίας μας το 2009 προκύπτει ότι οι δασικοί συνεταιρισμοί εργασίας ανέρχονται σε 810 και αριθμούν περί τα 9.300 ενεργά μέλη. Είναι ασφαλισμένοι στο ΙΚΑ και τα ένσημά τους υπάγονται στην κατηγορία των βαρέων και ανθυγιεινών επαγγελμάτων.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ:

Στο παρελθόν, οι δασικοί συνεταιρισμοί υπάγονταν στο ίδιο νομοθετικό πλαίσιο με τους αγροτικούς συνεταιρισμούς, με αποτέλεσμα:

- Να μη ρυθμίζονται επαρκώς οι ιδιαιτερότητες του δασικού τομέα
- Να υπάρχει σχεδόν μηδενική ενασχόληση των Ενώσεων Αγροτικών Συνεταιρισμών και της ΠΑΣΕΓΕΣ με τα δασικά θέματα.

Πιο πρόσφατα, η λειτουργία, η επαγγελματική επάρκεια και απόδοση των δασικών συνεταιρισμών (και άρα και της δασικής διαχείρισης) δέχτηκαν ένα διπλό πλήγμα από το νόμο 2810/2000:

- Ο απαιτούμενος αριθμός μελών για σύσταση συνεταιρισμού μειώθηκε από είκοσι (20) σε επτά (7).
- Ελαστικοποιήθηκαν οι προϋποθέσεις εγγραφής σε δασικό συνεταιρισμό.

Με ελάχιστες εξαιρέσεις, το αποτέλεσμα των δύο παραπάνω διατάξεων ήταν να:

- Η συνεχής διάσπαση των συνεταιρισμών μέχρι να φτάσουν τον αριθμό των επτά (7) μελών, προκειμένου να εξασφαλιστεί η έγκριση από το αρμόδιο δικαστήριο του Καταστατικού.
- Η σωρηδόν εγγραφή προσώπων άσχετων με το επάγγελμα του δασεργάτη προκειμένου να διεκδικούν μεγαλύτερο μερίδιο στην κατανομή των συστάδων από το οικείο Δασαρχείο. Συχνά δε από τα επτά μέλη εκ των οποίων ένα, δύο, ή τρία, στην καλλίτερη περίπτωση, είναι δασεργάτες.

Εντός του πλαισίου αυτού, οι δασικές υπηρεσίες αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα στην εφαρμογή των διαχειριστικών μελετών. Ενδεικτικά, οι νέοι (συχνά «οικογενειακοί») συνεταιρισμοί:

- αδυνατούν να ανταποκριθούν στα προβλεπόμενα χρονοδιάγραμμα.
- παρουσιάζουν σοβαρές ελλείψεις σε μηχανικά μέσα και ζωικό κεφάλαιο (ζώα φόρτου-σύρσης).
- δεν διαθέτουν ρευστότητα για την έκδοση εγγυητικών επιστολών, με αποτέλεσμα την προσφυγή τους σε εμπόρους ξυλείας για προκαταβολές. Ως αποτέλεσμα, η τελική τιμή πώλησης διαμορφώνεται σε ιδιαίτερα χαμηλό επίπεδο, οδηγώντας σε απώλεια εσόδων και το ελληνικό δημόσιο: βάσει των αναγραφόμενων στα τιμολόγια τιμών πώλησης υπολογίζονται τα ποσοστά υπέρ του δημοσίου τα οποία εισπράττει ο Φορέας Δασών του Πράσινου Ταμείου.
- δεν δραστηριοποιούνται σε δευτερεύουσες καρπώσεις (δαδί, ρίζες ερείκης, αρωματικά φυτά, τρούφες κλπ δασικά προϊόντα).
- δεν δραστηριοποιούνται στη μεταποίηση και επεξεργασία των δασικών προϊόντων, δραστηριότητες που θα απέδιδαν σημαντικά οφέλη στην εθνική οικονομία και απασχόληση.

Νέο θεσμικό πλαίσιο για τους δασικούς συνεταιρισμούς

Η Διεύθυνση Διαχείρισης Δασών & Δασών Πόρων της Ειδικής Γραμματείας Δασών επεξεργάστηκε και υπέβαλλε νομοθετική πρόταση λαμβάνοντας υπόψιν:

- ότι οι εξειδικευμένοι και ενεργοί δασεργάτες είναι πολύτιμοι για την αειφορική διαχείριση των δασικών οικοσυστημάτων.
- Ότι οι δασικοί συνεταιρισμοί εξαιρέθηκαν από το νέο νόμο για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς (άρθρο 18 παρ. 7 του Ν. 4015/2011 (ΦΕΚ Α' 210/21.9.2011))
- τις απόψεις των δασικών συνεταιρισμών
- τις απόψεις των δασικών υπηρεσιών της αποκεντρωμένης διοίκησης όπως εκφράστηκαν μέσω δομημένου ερωτηματολογίου.

Τα κύρια σημεία της νομοθετικής πρότασης είναι:

1. Προβλέπεται η δυνατότητα ανάληψης πολλαπλών δραστηριοτήτων από τους δασικούς συνεταιρισμούς (δασικές εργασίες αλλά και διακίνηση, εμπορία, επεξεργασία και μεταποίηση πρωτογενών δασικών προϊόντων).
2. Ο αριθμός των απαιτούμενων μελών αυξάνεται στα εικοσιπέντε (25) φυσικά πρόσωπα.
3. Καθιερώνεται η ιδιότητα του δασεργάτη ως προϋπόθεση για την απόκτηση και διατήρηση της ιδιότητας του μέλους του συνεταιρισμού.
4. Οργανώνεται η κρατική εποπτεία των δασικών συνεταιρισμών εργασίας με την καθιέρωση της Διεύθυνσης Δασών του Νομού ως Εποπτεύουσας αρχής αυτών.
5. Καθιερώνεται Μητρώο Δασικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων και Δασεργατών, το οποίο τηρείται τοπικά και κεντρικά.

6. Καθίσταται υποχρεωτική η ύπαρξη Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας.
7. Καθιερώνεται ως υποχρεωτική η διάθεση των προϊόντων με δημοπρασία αποκλείοντας την απ' ευθείας συμφωνία με τον έμπορο.
8. Οριοθετείται το πλαίσιο λειτουργίας των δευτεροβάθμιων Ενώσεων Δασικών Συνεταιρισμών Εργασίας. Οι Ενώσεις δραστηριοποιούνται στη διακίνηση, εμπορία, επεξεργασία και μεταποίηση των πρωτογενών δασικών προϊόντων των μελών τους και συνδράμουν με κάθε πρόσφορο μέσο τα μέλη τους. Παράλληλα, καθιερώνεται η απαγόρευση ανάληψης δασικών εργασιών για λογαριασμό τους ή για λογαριασμό των μελών τους προκειμένου να μην ανταγωνίζονται τους πρωτοβάθμιους δασικούς συνεταιρισμούς εργασίας.

Οι νέες ρυθμίσεις

- συνδράμουν στην δημιουργία εύρωστων, οργανωμένων, και ανταγωνιστικών συνεταιρισμών.
- διασφαλίζουν εισόδημα στους δασεργάτες.
- αλλάζουν ριζικά το σημερινό τοπίο στον τομέα της διαχείρισης και εκμετάλλευσης των δασών.
-

Πρόσθετα ζητήματα που ρυθμίζονται με τη νομοθετική πρόταση είναι:

- Οι όροι σύστασης, ο τύπος, το περιεχόμενο και η έγκριση του καταστατικού
- Τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μελών.
- Οι αρμοδιότητες των διοικητικών οργάνων (Γενική Συνέλευση, Διοικητικό και Εποπτικό Συμβούλιο)
- Η οικονομική διαχείρισή τους (διαχειριστικό υπόλοιπο-αποθεματικά-έκτακτη εισφορά)
- Η συγχώνευση-πτώχευση- διάλυση- εκκαθάριση των συνεταιρισμών.
- Τα αναπτυξιακά κίνητρα, τις φορολογικές απαλλαγές και το δικαίωμα πρόσβασης σε αυτά.
- Το προσωπικό των δασικών συνεταιριστικών οργανώσεων.
- Οι μεταβατικές διατάξεις για την προσαρμογή στο νέο πλαίσιο.

Τέλος, με ειδικά άρθρα ρυθμίζονται:

A) θέματα της παραχώρησης της εκμετάλλευσης, συντήρησης και βελτίωσης των δημοσίων δασών στους δασικούς συνεταιρισμούς εργασίας

B) ζητήματα που άπτονται των αναγκαστικών δασικών συνεταιρισμών δασοκτημόνων (κύριων, νομέων ή καρπωτών περιορισμένων δασικών δικαιωμάτων) καθώς και του τρόπου διαχείρισης των δασών ή της κάρπωσης των περιορισμένων δικαιωμάτων.